

got hordozó szó, az átültetett szív — mindaz, ami az emberi életet meghosszabbítja és szebbé teszi“ (A nagy orkeszterben).

Húsvétkor nem Jézus sírja, nem szereteteink sírja körül botorkál, tántorog a gondolatunk, hanem az élő szellemet vesszük magunkhoz, visszük tovább, mint „gyümölcs a fát“ és adjuk tovább. Mert bár szépek a húsvétkor ékesített sírok, de sokkal szebb a keblünkbe vett jézusi eszmék életbe ültetése. Ezért ne felejtjük el, hogy akiknek sírját feldíszítették, még maradhatnak halottak; akiknek szellemét hordozzák, azok biztosan élnek, ha jézusi értékeiből hagytak ránk örökséget, a jeltelen sírban pihenő apák, a távoli temetőben porladó anyák, s mind a többiek.

Még csak egyet. Magunknak. Mert mi is elköltözünk: „Végső soron az egész föld egy óriás vendégfogadó. A fontos az, hogy amikor lakásunkból elköltözünk, ne piszkot hagyjunk magunk után, hanem olyasmit, amiben majd az új lakók is örömet lelik“ (Horváth István: Örök szálloda).

Ez pedig hitünk szerint egy fogalomban így hangzik: élő jézusi szellem. Amen.

Dr. SZÁSZ DÉNES

ÁLDOZÓCSÜTÖRTÖK

ApCsel 1,9—11

A nagy átalakítások évében történt, hogy Európa egyik városában újrarendezték a múzeumi képtárat. A háború pusztítása elől elrejtett képek sok esetben megrongálódtak, színüket veszítették. Többek között ilyen sorsra jutott egy olyan kép is, amelyik Jézus mennybemenetelét ábrázolja. Az egykori művész a bibliai jelenetet úgy festette meg, amint az írva van: Jézus, mintha szárnya lenne, emelkedik felfelé, lába már nem éri a földet, a szálló felhő testének egyik részét eltakarja a lent csodálkozó tanítványok elől.

A restaurátorok vitatkozni kezdtek: Érdemes egyáltalán ezzel a képpel foglalkozni? Színét veszítette, a vászon is megrongálódott, a tárgy, amit ábrázol sem felel meg a mai szemléletnek, realitás helyett misztikumot tükröz. Nem illeszthető bele a mai ember gondolkozásába.

A javítással foglalkozók egyike, idős, bölcs ember így próbálta meggyőzni a többit: Igaz, hogy a kép tárgya a mai szemlélet részéről kifogás alá esik, de a művész, aki festette nagy egyéniség volt, a színek és a formák nagy mestere. És képzeljük el, hogy az elkészítés óta hányan függesztették tekintetüket e képre és hányan teltek meg ettől áhítattal. De elégséges lesz, ha Jézus alakját felelevenítjük és „elfújjuk“ a felhőt alakja elől, hogy tisztábban látszódjék, a lényeg, Jézus alakja.

Tegyük vissza hát, ha nem is központi helyre, a mennybemenetelt ábrázoló képet a múzeum falára.

Ünnepeink között ősidők óta ott szerepel áldozócsüörtök. Elődeink is sokat tűnődtek, hogy mit kezdjenek ezzel az ünneppel, hiszen csodákban nem hittek, hová tegyék, milyen szögből szemléljék a Jézus mennybemenetelét, mit ünnepeljenek ezen a napon. Az elnevezés már felidézte a bibliai áldozások sorozatát Kaintól kezdve Jézusig, aki szívbeli áldozatokat kívánt véres és ételáldozatok helyett.

Volt ez az ünnep, Jézus mennybemenetelének, a szentlélek kitöltése ígérétenek, a tanítványok öntudatra ébredésének ünnepe. Valami ősi szolidaritás készített, hogy a többi felekezettel együtt ünnepeljünk, csak éppen azt volt nehéz megjelölnünk, hogy mit is ünnepelünk ezen a napon, a sok tényező közül melyikre fektessük a hangsúlyt. Láttuk, éreztük az ünnep értékét, tudtuk, hogy szükség van rá. Éppen ezért hosszú időn keresztül összekötöttük növendékeink konfirmáltatásával, vallástételével, melynek keretében alaposabb felkészítés után megtörténik az önálló egyháztaggá való beavatás. Tekintettel arra, hogy ez ma munkanap, a konfirmálási időpont áttevődött valamelyik másik vasárnapra, minden gyülekezetben a legjobb alkalomra. Ilyenkor arról elmélkedünk, hogy mit jelentett a tanítványok részére az öntudatraébredés, a bátor kiállásnak szándéka, amely pünkösdben aztán tettekben nyilvánult meg. Mit jelent az ifjúnak öntudatos hívőnek lenni, szerepet vállalni a gyülekezeti életben.

Ma ha áldozócsüörtökön prédikálunk, szintén az öntudatra ébredés foglalkoztat. Szándékunk az, hogy Jézus alakja elöl „elfűjjük“ azt a felhőt, amely elhomályosítaná igaz emberalakját. Szellemi lénye, az általa hirdetett és megélt szeretet, megbocsátás valóban felemelte őt magasan az átlagember színvonalára fölé, felmagasztosult Isten és emberek előtt, eszményképpé vált a békés együttélést akaró emberi közösségben, de őt ez után is a földön kell keresnünk, itt jár közöttünk, mindenütt, ahol jót cselekednek.

Természetes dolog, hogy az eszményi emberre, a fennkölt eszmék hordozójára ma is felnézünk, a sötét emberi gyarlóságot pedig lenézzük. De a felfelé és a lefelé irányjelzésével szintén kétségeink lehetnek.

Fiatallélek koromban gyülekezetemben előadást tartottam a naprendszeréről s bolygonkról, a földről. Kezemben tartottam a földgömböt. Forogtatásával és keringő mozgással szemléltettem a föld mozgását, keringését. Előadás után kérdések hangzottak el: hogy nem esünk le mi, amikor alul vagyunk? A vonzóerővel megmagyaráztam. Aztán: A jelen pillanatban a föld melyik fele van alul és felül? Mi most alul vagyunk-e vagy felül? Erre így feleltem: A világegyetem életében nincsen alul és felül. Egyik fele mindig a fény felől, a másik fele árnyékban van, amit a földdel kapcsolatban mondunk az emberre is mondhatjuk; az van felül, aki fényben, és az van alul, aki sötétségben van.

Áldozócsüörtök van. Áldozunk hát mi is figyelmet a régi bibliai emlékeknek. Tekintsünk úgy Jézusra, mint igaz emberi eszményképünkre, aki ezen a napon felmagasztosult tanítványai és követői körében. Mi is tartozunk azok közé, akik a torzítás felhőit el akarják fűjni Jézus emberi alakjáról, akik őt nem imádni, de követni próbálnak a jóban és igazban. Ámen.

MÁTYÁS ÉS JÓZSEF

ApCsel 1,23; 26

Az emberiség életét irányító eszmék nem születnek egyszerre. Nem pattannak ki készen, mint Pállász Athéné Zeusz fejéből, hanem lassan alakulnak, fejlődnek, míg a társadalmi lét egy bizonyos — az új eszmék befogadására alkalmas — fejlettségi fokán előtérbe kerülnek, s megkezdhetik a maguk irányító, az emberiség életmenetét átalakító, az emberi haladást meggyorsító s magát a társadalmi életet is átalakító hatásukat.

A kereszténység eszmevilága és maga a keresztény egyház sem jött létre egyik pillanatról a másikra. A keresztény eszmevilág lassan formálódott az Ószövetség népe lelkében, míg aztán Jézus e valláserkölcsei eszmevilág legértékesebb tanításait átszűrve lelkén, új formába öntve és részben új tartalommal töltve meg, azokat a világ elé tárta. Így lett Jézus a kereszténység elindítójává. Ő nem egyházat szervezett, hanem egy valláserkölcsei mozgalmat indított el. Szerepe az, hogy vágyat ébresztett tanítványaiban és hallgatóiban egy tisztultabb szellemű valláserkölcsei felfogás alapján felépülő emberi élet iránt. Tanítványai és követői, e vágy által vezetettve és Jézus személye iránti hűséges ragaszkodás szelleme által ösztönözve, hozták létre aztán a keresztény anyaszentegyházat.

A pünkösdi nagy eredmény is, amelyet az Apostolok Cselekedeteiről szóló könyv második fejezetében találunk leírva, az emberben lakozó isteni lélek hatására, de egy bizonyos előkészületi idő után érett meg a történelem síkján való megjelenésre. Figyeljük csak meg az Apostolok Cselekedeteiről írott könyv első fejezetének leírását.

A tanítványok az aratási ünnepre való felmenetelük után, de még az ünnep beállta előtt „mintegy százhusz főnyi sokaság“-ot gyűjtöttek egybe, akikkel megtárgyalták a bekövetkezett események alapján a teendőket, s elhatározták, hogy „azok közül a férfiak közül“, akik velük „együtt jártak minden időben“, míg Jézus élt, egy férfit válasszanak, akivel a Judás halálával megüresedett apostoli tisztséget betöltsék és így a tanítványok számát az eredeti tizenkettőre kiegészítsék.

E sokaság összehozása bizonyos szervezési munkát tételez fel. Össze kellett hozni a sokaságot azok közül, akik a nagypénteki események ellenére is szükségét érezték a Mester emléke felelevenítésének, eszméi további ápolásának és terjesztésének.

E sokaságból választották ki, mint a kívánt feltételeknek legmegfelelőbbeket „Józsefet és Mátyást“, hogy egyikük elfoglalja Judás helyét. A döntést sorsvetéssel intézték el. A szerencse Mátyásnak kedvezett és ezzel ő „a tizenegy apostol közé számláltatott“.

Pünkösöd alkalmával, amikor a keresztény világ s így unitárius egyházunk is az emberben működő isteni lélek diadalmas megnyilatkozásának, Jézus eszmevilága diadalának, az első keresztény gyülekezet megalakulásának szentelt emlékűnnepet, foglalkozzunk azokkal a problémákkal, amelyek a felolvasott bibliai versek alapján beszédünk tárgyául